

Hodes, Aleš

Úvodník

Sacra. 2023, vol. 21, iss. 1, pp. 5-7

ISSN 1214-5351 (print); ISSN 2336-4483 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.78581>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20230927

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

s radostí Vám oznamujeme vydání nového čísla studentského odborného religionistického časopisu *Sacra* 1/2023, který tímto vstupuje do třetího desetiletí své existence. Minulé číslo se neslo v atmosféře nostalgického vzpomínání na hojná léta kreativní tvorby i odosobněných všedních činností, uskutečněné v reflexích bývalých šéfredaktorů a šéfredaktorek. Memoáry i s obvyklými akademickými příspěvky smyly tentokrát poněkud vzpurné, avšak slavnostní proudy šumivého vína na vydařené oslavě korunované odhalením výrazné transformace časopisu jak na úrovni grafického designu tiskoviny, tak jeho webové domoviny. Rituální akt přechodu do nové dekády životního běhu časopisu *Sacra* byl však později dovršen i v doméně organizačních struktur a jejich obsazení. I přes naši demokratickou vizi kooperativního kolektivu vyžaduje pravidelná kulturní produkce, kterou od nás jako čtenáři bezpochyby očekáváte, také speciální role s mnohými přídatnými a značně časově náročnými úkony, jež v lepších časech nazýváme privilegia a v horších břemena. V životech těch, kterým bylo dáno v předchozích letech privilegium stanout v čele tohoto skromného, avšak záslužného projektu, nastal čas, kdy se výsada skrze přísady externích okolností bohužel transmutovala v břemeno, jež tížilo dotyčné při překonávání dalších akademických překážek. Opustíme-li dimenzi šifrovaných frází pro terminologii sportovních klání, lze říci, že nastalo dvojité střídání. Z pozice šéfredaktorky časopisu po čtyřech letech odchází Tereza Menšíková a na její místo nastupuje Aleš Hodes, a z místa výkonného redaktora nás po pěti letech opouští Dan Řezníček, kterého vystřídá náš dlouholetý redaktor Matouš Mokrý. Naštěstí se přechod neubíral cestou Freudovy totemické oběti či nezvěstoval zrod chaotického, přestože kreativního období liminality. Naopak v duchu nepřetržitě kolektivní spolupráce, komunikace a přenosu procedurálních vzorců jednání nabyt podobu harmonického prolnutí, jež umožnilo vznik bohaté intelektuální libůstky, která, jak doufáme, nezprzní nám tak drahou a v srdcích jejich nositelů téměř posvátnou tradici unikátních studentských religionistických rukovětí.

Hladký průběh organizačního přechodu, jak mohou dosvědčit minulá generace, však není samozřejmostí, nýbrž velkou zásluhou a ukázkou schopností dosluhujícího vedení. Po dlouhých a blahobytných letech, *Pax Teresiae* se schylovalo k bouři hektického přenosu, který stál u skonu mnohých civilizací historie. Neblahému osudu tyčícímu se nad naším činným kolektivem předešla zkušená kapitánka, jež dokázala jako už předtím mnohokrát, avšak poprvé v roli mentorky, navigovat koráb cenného religionistického vědění na stránky, kterými nyní můžete ukojit svůj hlad po znalostech. Zatímco jiní tedy museli budovat základy a učit se „jazyk“ *Sacra* téměř od píky, naším dědictvím je robustní struktura norem, rad a diagramů, jimiž si Tereza zpříjemňovala volné chvíle mezi prací a dizertací. Jak už se asi vyjevuje i Vám, nemůžeme slíbit nasazení, které předchází šéfredaktorka vložila do produkce časopisu, a to už jen proto, že neumíme ohýbat čas. Přesto budeme usilovat o naplnění zásadního údělu časopisu, který v perspektivě mé i jiných leží v neochvějně a bezmezně možnosti. Možnosti, která sice není zcela vyňata ze standardů instituce akademie, a je tedy nadále svázána jistými pravidly limitujícími

obsah, jež se však na počátku otvírá každému, kdo si v sebenaplňujícím pohroužení nalezne čas ke konstrukci kreativní textové mozaiky a je odhodlaný ji vystavit světu. V tu chvíli „Sacra jako možnost“ disponuje schopností stát se lékem na nejistotu, na nerozhodné bloudění síněmi humanitního studia. Právě v temných zákoutích rozpačitého přemítání kvapně se blížících zitrků byla i pro mou osobu publikace v časopisu *Sacra* rozzářenou světloučkou, jež rozháněla pochybnosti a poskytovala sebevědomí v následných studijních krocích. Můj nástup na pozici šéfredaktora je tak splnění závazku uchovat útočiště, které usnadní – stejně jako před lety mně – začínajícím badatelům a studentům vykročit na jejich cestu, ať už povede kamkoliv.

Nyní bychom vás už společně, nová i stará garda, rádi pozvali k tomu hlavnímu, četbě příspěvků, které čekají na následujících listech čísla 2023/1. Uvítací studii, která, abychom předešli obviněním z vnitřních machinací, byla dodána a oponována ještě před vstupem stávajícího šéfredaktora Aleše Hodese do rady časopisu *Sacra*, je teoretickým a diskurzivně-analytickým počinem s názvem Rovni před Bohem: Evangelikální barvoslepost a neoliberální governmentalita. Text se pokouší zúročit teoretické konstrukce vycházející z tradice badatelů, jež rozvíjejí Foucaultovu teorii disciplinačních režimů a kriticky ji aplikují na kulturní produkci dominantního ekonomického modelu současnosti – neoliberalismu. Autor implementuje teoretický přístup při interpretaci diskurzu největší americké evangelikální denominace Jižní baptistické konvence ohraničující debatu o aplikaci kritické rasové teorie ve veřejné sféře Spojených států.

Za dlouhými stránkami studie následují dva kratší, avšak neméně zajímavé rozhledy věnující se zásadním problematikám žido-křesťanského soužití a tradic buddhismu. První text *Rituální vražda* ve středověkém a raně novověkém Španělsku od Abrahama Mauera zkoumá antisemitská obvinění zejména prostřednictvím analýzy příběhů Svatého dítěte z *La Guardia* a *Dominguito del Vala*. Autor nezůstává pouze u popisu obvinění, ale nastiňuje skrze jejich obsah také specifické kulturní mechanismy, zejména symbolickou inverzi a Girardovu koncepci obětního beránka, a to nejen jako implicitní procesy v pozadí konstrukce konspirativních narativů, ale také jako nedílné součásti utváření španělské katolické identity ve zkoumaném období.

Druhý rozhled s názvem *Komparace pojetí lidské bytosti v Brhadáranjakópanišadě* a *Rozpravě o „ne-já“ s ohledem na soteriologii z pera Evy Götzingerové* je komparativní analytickou statí, která srovnáním charakteristik konceptu lidské bytosti v obou textech rekonstruuje soteriologické strategie v tradicích raného buddhismu a post-vědeckého indického asketismu.

V novém čísle Vás také čeká textová novinka oscilující na pomezí rozhovoru a glosy, která se svým stylem vymyká běžnému provedení akademických textů v časopisu. *Experimentální esej Simony Hendrychové s názvem Evolution in Conversation: Insights from a Conversation with ChatGPT 3.5 on Navigating the Intersection of Religion, Politics and Science in the Post-Truth Era* je zamyšlením nad dialogem s umělou inteligencí i výhodami a současnými hranicemi možnosti využití nejnovějšího nástroje *ChatGPT* ve sféře akademické produkce vědění.

Čtenářům dále nebudou chybět ani ohledy za vybranými konferencemi. *Nela Balíková* zde představuje *Zprávu* z mezinárodní konference *Metal and Religion*, kterou pořádal Ústav religionistiky FF MU v Brně v září 2022, *Daniel Pecka* se věnuje mezinárodní konferenci *Religion and the Mind: Discussing Topics of*

Religion from the Perspective of Human Cognition z května 2022, která proběhla na Institute for Study of Religions, Jagiellonian University v Krakově, a v poslední zprávě s názvem Navzájem se inspirovat: Hlavní cíl Studentské konference KSA FF UPOL. Jaký byl 7. ročník? pak Adéla Petřeková a Eva Götzingerová rozebírají studentskou konferenci konanou v říjnu 2022 na Univerzitě Palackého v Olomouci a propojující témata napříč humanitními a sociálně-vědními obory.

Číslo zakončuje již tradičně rubrika recenzí. Tentokrát na Vás čeká nejprve reflexe knihy editorů Michala Vančury a Petra Winklera Transpersonální myšlení v psychologii a psychoterapii: Výbor textů (2016) z pera Mateje Paulka a na závěr zhodnocení religionistické příručky editované Tomášem Bubíkem a Silvií Kotherovou Religionistika v kognitivní, antropologické a sociologické perspektivě (2021), které bylo poskytnuto Olgou Čejkovou.

Za redakční radu časopisu Sacra inspirativní čtení přeje,

Aleš Hodes